

KURJER LITEWSKI

w Wilnie we Środę dnia 5 Lipca v. s. 1822 roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

WILNO.

Cesarzski uniwersytet wileński kończąc prace roku szkolnego miał dnia 30 czerwca przeszłego publiczne posiedzenie, zaszczycone obecnością licznie zgromadzonych różnego stanu znakomitych gości, które Rektor uniwersytetu zagał przemową, okazując w niej, ile edukacja i nauka przyczyniają się do szczęścia i pomyślności narodów i szczególnych osób. Wymienił potem to, co w roku terażniejszym szkolnym dla instrukcyi zrobionem zostało. Poczem Professor P. Z. historyi powszechney Joachim Lelewel czytał rzecz o uratowaniu kraju za czasow Łokietka. Przeczytane potem zostały nazwiska i imiona tych uczniów, którym przyznano stopnie uczone, oraz ogłoszono tych, którzy za szczególniejszą w naukach pilność i postępki, otrzymali ustawami przepisane nagrody, jakoto: w oddziale nauk fizycznych i matematycznych: Ignacemu Weryzie i Janowi Krinickiemu kandydatowi do stanu nauczycielskiego przyznana nagroda po rub. sr. 100; Mikołajowi Woyniłowiczowi *accessit*, Michałowi Szulcowi kand. do stanu nauczycielskiego i Ignacemu Januszewskiemu pochwała. W oddziale nauk lekarskich: Sylwestrowi Plezkowskiemu nagroda w instrumentach chirurgicznych, Sewerynowi Gałęzowskiemu *accessit*, Andrzejowi Czarnemu, Mateuszowi Pierożyńskiemu, Fortunatowi Jurewiczowi, Stefanowi Przeborowskiemu, Janowi Kamińskiemu, Andrzejowi Chodorowskiemu, Janowi Kochowi, Lucyanowi Walińskiemu, Hipolitowi Drzewickiemu, Antoniemu Domherowi i Janowi Węlczkowi pochwała. W oddziale nauk moralnych i politycznych: X. Maciejowi Brodowiczowi nagroda rub. sr. 100, Alexandrowi Mickiewiczowi *accessit*, Franciszkowi Morzemu, Dominikowi Szyrnowi i Wincentemu Bobińskiemu pochwała. W oddziale literatury i sztuk wyzwolonych: Karolowi Mikulskiemu nagroda rub. sr. 100, Ludwikowi Spitznagelowi *accessit*, Tadeuszowi Eliaszewiczowi, pochwała. Nakoniec całe zgromadzenie udało się do kościoła akademickiego, gdzie hymn s. Ambrożego przez JW. biskupa anastazyopolitańskiego Kupdzicza zaintonowany, zakończył to doroczne uniwersytetu święto.

St. Petersburg d. 28 czerwca.

Cesarz Jegomość Najwyżey rozkazał raczył, z okoliczności śmierci Jego Królewskiej Wysokości, Xiążęcia Eugeniusza Wirtemberskiego, Najwyższemu Dworowi włożyć żałobę na sześć tygodni, zaczynając od dnia 26 t. m.

W Orle utworzył się komitet opieki więźni. Składki dobroczynne na ten cel ofiarowane wynoszą do 4000 rubli. Na rzecz komitetu ubogich w Ulie złożono 500 r.

Rada ekspedycyi wykonawczej departamentu czarnomorskiego, 5tej klasy Surawcow, Najlaskawiej mianowały kawalerem orderu s. Anny 2giej klasy.

Z *Kiachty* donoszą, iż w marcu wyszło towarów rossyjskich do Chin na 915,681 rub. 55 kop.: w liczbie tej przechodowego sukna pruskiego na 373,139 rubli, 25 kop. W zamianie otrzymano nankin, herbatę, materye jedwabne, i t. d. W tymże miesiącu z Chin do Maimadżini przyszła karawana kupiecka na 220 wielbłądach i 112 wozach.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa, dnia 5 lipca.

N. Pan raczył wyrokiem swym pod d. 7 maja r. b. przeznaczyć 39 osobom, t. j. urzędnikom, oficyalistom i wdówom, emerytalne pensye.

Dnia 7. N. Pan raczył mianować WJP. Woj. *Grzymałę*, referendarzem stanu Jana *Chiliczowskiego* i Ludwika *Tęgobórskiego* Referendarzem stanu nadzwyczajnemi.

JW. Hrabia *Hédouville*, kommissarz nadzwyczajny Króla francuzkiego, do likwidacyi między Królestwem Polskiem a Francją przeznaczony, ukończywszy swoje dzieło, ma wkrótce opuścić naszą stolicę. Przez dosyć długi swój pobyt (czteroletni) w Warszawie, dał poznać swe piękne we wszelkich względach przymioty. Unosi z sobą zał przyjaciół i wszystkich tych osób, które z nim w stosunkach zostawały.

Dnia 8. Wczora, jako w doroczną uroczystość urodzin J. C. M. W. Xięcia *Mikołaja*, odbyło się solenne nabożeństwo w kościele katedralnym i w kaplicy zamkowej, zasyłano modły do Przedwiecznego o długie życie i zdrowie Najlaskawszego Monarchy i jego dostoyney rodziny. Wieczorem ozdobiono gmachy rządowe. Tegoz dnia w kościele XX. *Pijarów*, przy nader licznej zgromadzeniu pobożnych, odbyło się uroczyste nabożeństwo z powodu święta Patrona zakonu s. *Józefa Kalasantego*. Celebrował WJX. *Czarnecki* kanonik metro. Kazanie miał W. JX. *Szaniawski* scholastryk metro. a kilkadziesiąt członków towarzystwa muzycznego grało mszą JP. *Elsnera*.

Dnia 9. W tey chwili doszła nas wiadomość, że weszła sobotę to jest d. 6 b. m. JO. z Xiążąt *Sapiehów*, Xiężna *Czartoryska*, małżonka Senatora Wojewody, w Puławach, szczęśliwie powiła syna, któremu dano imię *Witold*.

Dnia 10. Ludzie myślący wytywiają sobie wyszle niedawno dzieło Jana *Sniadeckiego*, jest to czwarty tom Pism jego rozmaitych. Zawiera rozprawę o pismach klasycznych i romantycznych, uwagi nad filozofiją i rozbiór krytyczny filozofii Kanta; ale czém największą uczynił przysługę dla oświecenia narodowego, to częścią noszącą tytuł: „Filozofia ludzkiego umysłu“ Wielki ten pisarz długoletnią uprawą nauk ścisłych, utworzywszy sobie język treściwy, a zawsze jasny i, że tak powiedziec można, popularny, umieścił w tey części na trzystu stronach wywód dokładny i szczegółowy sił i działań umysłowych, który pod każdym innym piórem byłby zajął nie mały szereg tomów. W zasadach swoich nasz autor odstępkuje od szkoły francuzkiej i niemieckiej, najwyższej godząc się z angielską, jednakże często i od nięj oddzielną toruje sobie drogę. Kończymy ten artykuł przytoczeniem powszechnego twierdzenia, iż historia literatury polskiej, a szczególniej rozdział filozofii, została wzbogaconą wzorów i nader ważnem dziełem.

Woda deszczowa, która d. 1 b. m. razem z rybkami spadła w Warszawie na dziedzińcu pałacu Połockich, jest rozbieraną przez profesora chemii w uniwersytecie tutejszym, a nad rybkami zastanawia się profesor zoologii; opis obszerniejszy ma być udzielony publiczności. Słychać, iż tak woda jako i rybki są z rodzaju morskich. Dnia 2 b. m. podobneż rybki z deszczem spadły w Skierniewicach,

Wiele galarów i statków z rozmaitem zbożem przyплыło do Warszawy. Możeby więcey ich przybyło, lecz dla zbyt małej wody na Wiśle, spław jest nader trudny i powolny.

A U S T R Y A.

(z Kor. Warsz.) *Wiedeń dnia 20 czerwca.* Papierowe pieniądze nasze znowu znacznie spadły, z powodu odebranej pewney wiadomości o nieustępowaniu woysk tureckich z Multan i Wołoszczyzny a zatem i nieusunienia jeszcze nieporozumień.

Arcy Xiążę Karol wyjechał do Czech, dla opatrzenia tamecznych warowni.

Xiążę Metternich miał się udać do *Johannisberg*, ale z powodu nastąpić mającego kongressu we *Florenyji*, nie wyjechał.

Wielki kongres tyczący się spraw Turcyi i ustalenia spokoyności Europy, ma się niezawodnie tej jesieni odbyć we *Florenyji* lub w naszej stolicy.

N I E M C Y.

(z Kor. Warsz.) Wkrótce mają nastąpić zaślubiny Xiążęcia Saskiego z Królewną bawarską.

W *Strazburgu* była dnia 23 czerwca okropna burza, która powyrywała z korzeni wszystkie znajdujące się około miasta drzewa. Wynikłe szkody są niezmierne. Wiele osób przewożących się przez rzekę zatonoło. Wyleciały wszystkie okna w kościołach i domach. Weyście do publiczney przechadzki zwany *Contades*, zawałone jest drzewem. Uszkodzone zostały budynki, grad wybił zboża, stóletnie nawet dęby nie mogły się oprzeć jego gwałtowności. Burza ta trwała przez kwadrans poczem najpiękniejsza nastąpiła pogoda.

W okolicy *Hayngi*, w Wirtemberskiem, piorun zabił całą trzodę z 248 owiec.

Zakaz wprowadzania towarów francuzkich, rozszerza się po całych Niemczech. Król wirtemberski ustawą z dnia 30 czerwca zakazał wprowadzać do swego kraju francuzkich win, wódek i octów. We cztery tygodnie po ogłoszeniu tego zakazu, publiczna ich sprzedaż ma ustać, pozostałość zaś ma być opieczętowana i dopiero po opłaceniu nowego cła może być przedawana.

W Saxonii a szczególniej w okolicach *Lipska*, panują ciągłe susze, mały bowiem deszczyk, który padał d. 14 i 15 czerwca jest nieznaczającym; tyto dóyrzało przed czasem i jest zupełnie białe.

(z *Gaz. Warsz.*) *Od brzegów Menu, dnia 27 czerwca.* W uniwersytecie w *Giessen* zaczęło się znowu śledzenie intryg demagogicznych.

W. Xiążę Heski zakazał także wprowadzać do swego kraju win zagranicznych, a mianowicie francuzkich.

Weymar, dnia 24. Onegday wieczorem powrócił tu z *Petersburga* Wielki Xiążę dziedziczny sasko-weymarski z małżonką swoją, siostrą N. Cesarza Imci rossyjskiego.

A N G L I A.

(z Kor. Warsz.) *Londyn dnia 25 czerwca.* Przybyły tu świeżo okręt z Chin, donosi o przyjacielskiem załatwieniu nieporozumień pomiędzy Anglią a Chinami.

Dzielko lekarza *Omeara* o *Napoleonie Bonapartym*, wyszło już w Londynie spod prassy, pod tytułem *Głos z wyspy s. Heleny*. Umieszczamy następujący z niego wyjątek: „Napoleon miewał pospolicie sny złe i często wstawał o godzinie 3 lub 4, czytał aż do godziny 6 albo 7, i jeżeli dzień był pogodny wyjeżdżał konno na kilkogodzinną przejażdżkę. Jeżeli nie był zupełnie zdrowy, czytywał mu do późna *Marchand*, poczem zasypiał. Niekiedy wstawał o 7, poczem pisał lub dyktował aż do śniadania. O godzinie 2 lub 3 przyymował odwiedzin, o których wprzód jeszcze bywał uwiadomionym. Pomiedzy 4 a 5 w czasie pogodnym wyjeżdżał w towarzystwie całego swego orszaku i używał przejażdżki godzinę jedną lub dwie, potem powracał, czytał albo dyktował do 8, (czę-

sto też grał w szachy), poczem następował obiad, który nie trwał nigdy dłużej nad pół godziny. Jadł łakomo i prędko, potraw mocno pieprzonych nie lubił. Najulubieńsza jego potrawa była udo skopowe. Rzadko wypijał przy jedzeniu więcey nad jedną szklankę wina burgońskiego. Po obiedzie, gdy się dworscy jego oddalili, grywał w szachy lub wiska, częściej jednak kazał przynosić sobie dzieła Kornela albo innego autora, i czytał różne wyjątki w głos przez godzinę. Pospolicie odcodził do pokoju sypialnego i zaraz kładł się do łóżka, między godziną 10 a 11.

Austryacki poseł Xiążę *Esterhazy*, wyjeżdża zaraz ze swoją małżonką z Anglii. Zastępować go będzie tymczasowie Hrabia *Collredo*. Równie i w *Wiedniu* pozostał tylko sprawujący interessa *P. Gordon*.

(z *Gaz. Warsz.*) Podług gazet tutejszych Król pod koniec lipca ma osobiście odcroczyć obrady parlamentu, i zaraz potem przedsięwzięć podróży do Szkocyi.

Jedna z gazet edyuburskich z d. 22 b. m. zawiera co następuje: „W tej chwili dowiadujemy się, iż władze tutejsze odebrały wiadomość od *Lorda Melville*, że Król w ciągu terażniejszego lata przybędzie do Szkocyi, a około d. 10 sierpnia oglądać go będziemy w *Edyuburgu*. Z tego powodu wyżsicy konne, mając się odbywać d. 29 lipca, odłożono do przyjazdu Monarchy.“

Okręt angielski płynący w roku zeszłym z *Gibraltaru* do Afryki, został schwytyany przez 3 uzbrojone okręty marokańskie, które przedały go wraz z towarami w *Melville*. Konsul angielski w *Tangierze* odebrał rozkaz domagania się za to wynagrodzenia od Cesarza marokańskiego; czego ten odmówił, z powodu, iż dla zasłanej rewolucyi w kraju swoim, nie mógł się zająć rozpoznaniem tej okoliczności. Zachodzi pytanie: czy rząd angielski przestanie na tej odpowiedzi.

F R A N C Y A.

(z *Gaz. Warsz.*) *Paryż d. 25 czerwca.* Onegday deputacya izby deputowanych, złożona z prezesa i członków komisyyi, o godzinie 11 z rana miała zaszczyt podać Monarsze w *St. Cloud* projekta o seminaryum w *Chartres*, o sprzedaży domu ministryum skarbu, tudzież o rozrzuceniu dawnego teatru opery, które na sessyach d. 19 i 20 b. m. przyjęła.

Szkoła prawa będąca w *Grenoble* zostanie znowu, jak słychać, przcniesioną do *Valance*, gdzie była przed rewolucyą.

D. 22 b. m. Jenerał *Berton* miał być przeprowadzony z *Saumur* do *Poitiers*. Kwatermistrz *Wolfel*, który go schwytał, został mianowany porucznikiem w korpusie zandarmeryi.

Chociaż sąd w *Nantes*, pisze gazeta berlińska, uwolnił obwinionych o spisek, z powodu, iż albo się zaparli, albo znaleziono sprzeczność w oskarżeniu, schwywanie atoli jenerała *Berton* niedaleko *Saumur*, utwierdza domysł o knowanym spisku. Jest rzeczą godną uwagi, iż *Monitor* nie umieścił dotąd urzędowej wiadomości o poymaniu *Bertona*, i że wszystkie zasada się na powieściach, które gazety liberalne i rojalistowskie o tym wypadku ogłaszają. Raz już schwymano pewnego kupczyka w mniemaniu, iż jest jenerałem *Berton*, a gdy się omyłka pokazała, puszczone go na wolność. Dziwić się wypada zapewnieniu, iż prawdziwy *Berton* nigdy nie był w Hiszpanii, kiedy go tam tyle ludzi widziało i poznało, i kiedy tyle szczegółów o pobycie jego w okolicach *Bilbao* donoszono.

Niedawno bryg francuzki *Triton*, pod wodztwem kapitana *Lallement*, płynący z *Marsylii* do *Nantes*, zatrzymany został przez dwa okręty hiszpańskie, które w tymże czasie przetrzały okręt angielski. Zdaje się, iż przy brzegach hiszpańskich rozstawiono okręty do przegladania wszelkich obcych statków, czyli nie prowadzących trzeb wojennych do Hiszpanii.

Fregata *Mansura* wystawiona w *Marsylii* dla deja tureckiego, popłynęła d. 14 b. m. na micy-

śce przeznaczenia swego. Ma 40 haubic, dwa działa 18stofuntowe, znaczną ilość karabinów, 22 beczek prochu, 1000 ładunków działowych i pakę ładunków karabinowych. Wkrótce potem popłynął statek bombardyerski kupiony podobnie dla deJa. Gdy oba okręty wypływały z portu, powiewała na nich biała bandera. Sądzą, iż połączą się z flotą turecką.

Dnia 22 b. m. na sessyi izby deputowanych (wyraza gazeta berlińska) słuchano zdania sprawy kommissyi petycyoney, i na wniosek jey, większą część petycyy odrzucono. Dwie szczególniej zwróciły na siebie uwagę izby: 1) Profesorowie szkoły lekarskiej w Tuluzie proszą o przywrócenie utworzonego tam r. 1215 wydziału lekarskiego, który po Paryżu jest najdawniejszym we Francyi. P. Puymarin poparł tę prośbę, a izba kazała ją przesłać ministrowi spraw wewnętrznych; 2) Uczeń szkoły prawa, nazwiskiem Grand, został oskarżony o pismo *Le cri de la France*, i przez sąd przysięgłych uwolniony. Mimo tego rada akademicka zabroniła mu przez dwa lata ucześnieństwa na naukę prawa, za to, iż wrzeczonym pismem dał sobie tytuł ucznia szkoły prawa i umieścił w niem myśli, zachęcające spółuczniów swoich do rozruchu. Pan Constant twierdził, iż po zapadłym wyroku sądowym, władza oświecenia publicznego nie może stanowić nowej kary. Zdając sprawę i Pan Pardessus mniemali, iż nagana ta jest tylko środkiem ostrożności dla zapobieżenia dalszemu złemu. Odpowiedział Pan Constant, iż stanowienie jey przechodzi władzę rady akademickiej, a użyty przez Granda tytuł ucznia prawa, nie polepsza, ani pogorsza dzieła jego. P. Girardin ujął się za petycyonistami i mimo częstej przerwy opowiadał cały tok rzeczy. Jak Constant mówił spokojnie, tak Girardin z zapalem, ubolewał, iż minister spraw wewnętrznych nie odpowiada za żadne prośby; iż ministrowie pobłazają samowolne czynności; przytoczył kilka w tey mierze wypadków i głos swój tak zakończył: „Od dnia 29 czerwca r. z. nastal zwyczaj nie mieć względu na żadne przelozenia. Król nie może błędzić, tak stanowi konstytucya; lecz i ministrowie są także wolni od błędów: bo tego chciała większość Izby. Zasłonionym tą większością winniśmy podziękować, iż mniej grzeszą, a niżejliby grzeszyć mogli, ile że od wszystkiego złego, króreby działali, rozgrzeszenie naprzód już pozyskali.“ W przypadku tylko (dodał mówca) gdyby Grand powtórnie wykroczył, ma rada akademicka prawo oskarżenia go i ukarania. Teraz zaś używać go względem tego, którego sąd uznał za kochającego oyczyznę, konstytucyę i wolność; (w tém miejscu zawołano: *Czemuż WPan nie powiesz: Króla! Odpowiedział wyrazem konstytucya objąłem Króla*) jest naywiększą niesprawiedliwością. Widząc P. Girardin, iż nie nie wskura, wywarł swój gniew na Pana Pardessus. Professorowie (rzekł) którzy dziś wydają wyrok na Granda, są ciż sami, którzy d. 15 maja 1815 w paradzie udali się na kłęczkach do zamku *Thulleries*, i składając *Napoleonowi* powinszowanie szczęśliwego jego powrotu, oświadczyli mu, iż starać się będą wpajać w serce młodzieży wyobrażenia liberalne, które nareszcie wszystkie przeszkody pokonały. (Smiała się lewa strona. Jeneral Foy zawołał do niego: *Powiedz nam WPan jeszcze o 20tym marca.*) Pan Pardessus oświadczył na obronę swoję, iż to uczynił z potrzeby ocalenia młodzieży; bo szkoła prawa miała być zniesioną; (To fałsz! zawołano); iż zdanie jego było przeciwne większości; (odezwano się: *Należało WPanu złożyć urząd*); iż Król przebaczył mu błędy. Potem domagała się prawa strona zakończenia rozpraw, i po zarzucie Pana *Chauvelin*, iż prawa strona obchodzi się z ministrami, jak z niewolnikami, odrzucono petycyę Granda i przystąpiono do dziennego porządku.

Zdaje się, iż nastąpi rozdwojenie prawey strony. Pan *de la Bourdonnaye* jest na czele rojalistów, którzy nigdy nie byli bardzo kontenci z czynności ministrów. Obraża go oraz mianowanie Pana *Ravez* na urząd prezesa Izby.

Dnia 28 okropna burza z nadzwyczajnym

gradem zniszczyła miasto *Tere en Tardenois*. Szkołę ztąd wynikłą liczą na 600,000 fr.

Jeden francuzki dragon, zmarły niedawno w Alzacyi, zostawił po sobie następujący testament: „Ponieważ byłoby niesłusznem zabierać z tego świata bogactwa na drugi, nie mając blizkich krewnych, upraszam Pana *Wilhelma Grognard*, jako exekutora mojego testamentu, ażeby obcy oddał następujące przedmioty, które im zabrałem z niebezpieczeństwem życia: Dwa piemonckie karabiny zdobyte w bitwie pod *Milesamo*. Węgierska lanca wzięta na moście przy *Arkole*. Trzy neapolitańskie puginaly wzięte w bitwie pod *Molise*. Arabski kindżał pod *Abukir*. Turecki sztandar zdobyty na brzegach Jordanu. Austriacki patron-tasz w bitwie pod *Marengo*. Dwa rossiyskie kapelusze grenadyerskie, zdarte poległym rossyanom pod *Austerlitz*. Chorągiew pruska wzięta pod *Eulan*. Rossiyski pałasz zabrany pod *Smoleńskiem*, a bawarski pod *Dreznem*. Hiszpańska trąba zdobyta pod *Burgos*. Chorągiew wirtemberska pod *Montmirail*. Łuk baszkirski wzięty pod *Champ-Aubert*. Dwa pistolety szkockie pod *Fleurus*. Angielski kiryś i t. d.

HISZPAŃIJA.

Madryt dnia 13 czerwca. Dziennik *Espectador*, daje następujący rzut oka o rozmaitych dowódcach malkontentów w Katalonii, niemniej o sile jaką każdy z nich dowodzi; i tak: *Misas*, który uszedł z więzienia w *Gironie*, ma 700 ludzi; *Bessiere*, francuz ze służby hiszpańskiej wyszły, a który w *Barcellonie* skazany był na śmierć, ma 300 ludzi; *Gole* kapelan z *Epinevaldes*, który po pierwszej odniesionej klęsce żadanego przebaczenia nie uzyskał, znajduje się w okolicach *Vich* ze 400 ludzi; *Estamis* i duchowny *Sola*, którzy chcieli wziąć *Manresa*, i cofnęli się do *Berga*, mają 500 ludzi; *Pitais* proboszcz połączył się z malkontentami w *Bergama* ze 250 ludźmi; *Targarona* jest w okolicach *Maulan* z 250 ludźmi; *Ramonillo*, handlarz oliwy z zamku *Follit*, ma 200 ludzi; *Miralles*, obywatel z *Cerrera*, ma 100 ludzi; *Romagosa*, rybak z *Obishal* dawniej z tak zwanym *Trapistą* wspólnie działający, a od którego obecnie się oddzielił, ma 800 ludzi. *Trapista* dowodził 1500 ludźmi, z tego jednak po porażce pod *Pons* nie zostało mu jak 70 ludzi; *Sevit*, który uciekł z galer ma 20 ludzi; *Rambla* kontrabandzista, krąży pod *Tortozą* ze 200 ludźmi; ogół przeto siły malkontentów w Katalonii wynosi 3600 ludzi.

Podług § 5 przepisu o gwardyi narodowej, przez stany przyjętego, każdy Hiszpan od 18 do 45 roku, skoro jest tylko osiadły lub posiada własność gruntową, skoro bawi się jakim rzemiosłem lub jakkolwiek bądź ma sposób utrzymania się; należy do milicyi i służyć w niej musi. Milicya zaś dzielić się będzie na miejscową i na wolontaryuszów: do pierwszej z nich będą przyymowani od lat 18 wieku, a do drugiej tylko od roku 20; wyjęci są od milicyi kalecy, i tacy, co haniebnie podlegali karze.

Wszyscy w kraju znajdujący się posiadacze prebend i kanonij mają w ciągu jednego miesiąca, a wszyscy podobni będący za granicą Hiszpanii, mają w przeciągu 6 miesięcy zjechać na miejsce, z którego dochody do swoich godności przywiązane pobierają; w przeciwnym bowiem razie utracą swoje beneficya.

Hiszpanija ma obecnie mieć 11,248,026 mieszkańców, a w Madrycie samym ma mieszkań 290,495 ludzi.

Dnia 14. Ubranie i uzbrojenie 20,000 wojska, które na żądanie Króla z 12,000 do tey liczby podniesione zostało, idzie z pośpiechem niewypowiedzianym.

Jeneral portugalski, dowodzący w prowincyi *Minho*, zalecił wszystkim emigrantom hiszpańskim, aby prowincyę tę natychmiast opuścili.

Kanonik i kaznodzieja królewski *Don Juan Chacon*, tudzież kanonik *Kweipo* zostali skazani na 6ciomiesięczne posługiwanie chorym w szpitalu w *Ceuta* w *Afryce*. Nigdy podobno z zarażonego tam powietrza nie powrócą. Trzech oficerów, należą-

cych także do spisku, skazano na ośmioletnie prace na galerach. Trzej sędziowie, jeden zakrystyan, i naczelnicy trzech gmin, zostali osądzeni na prace publiczne przez dwa lata.

W Ł O C H Y.

(z Gaz. Warsz.) *Liworna* dnia 16 czerwca. Zawinał tu dziś bryg austriacki, który wypłynął d. 22 maja ze *Smirny*, spotkał d. 26 tegoż miesiąca niedaleko *Scio* flotę turecką, złożoną z 4ch okrętów liniowych, 12 fregat, tyluż brygow, i 6 mniejszych statków. We 3 dni potem spotkał pod wyspą *Ipsara* flotę grecką, składającą się z 68 okrętów rozmaitej wielkości, na których były także race kongrewskie.

Od granic włoskich dnia 25 czerwca. Według urzędowej wiadomości, Grecy ogłosili wszystkie brzegi tureckie w stanie zamknięcia, i zabrali już 5 okrętów mocarstw europejskich, z których 2 płynęły z *Alexandryi* (w Egipcie) do *Tryestu*. Ładunki ich natychmiast przedali. Wydane w tej mierze urządzenie jest następujące:

Rząd tymczasowy grecki. „Naród grecki toczy walkę przeciwko tyranii. Prawa jego są niezaprzeczone. Składając ogromne ofiary chce tylko własnej pomyślności, a jak zna swoje prawa, tak też zna i swoje obowiązki. Ogłaszając niepodległość swoją ustanowił rząd centralny dla obrony pierwszych a ściślego wykonania drugich. Gdy zaś rząd, końcem pozyskania tak świętego celu narodowego, przedsiębrać musi wszelkie środki przeciwko nieprzyjacielowi Grecyi, na mocy więc europejskiego prawa narodów, ogłasza, iż wszystkie brzegi osadzone nieprzyjacielem tak w *Epirze* jako też w *Peleponezie*, w *Eubei* (*Negreponcie*) i *Tessalii*, od *Epidauros*, aż do *Saloniki*, tudzież wszystkie porty zajęte przez nieprzyjaciela i wyspy na morzu egejskiem, od wysp sporadycznych i *Krety* są zamknięte. Wszelkie więc okręty, pod jakąkolwiek banderą, któreby przyzwoicie uwiadomione o tem postanowieniu przez dowódców eskadr i okrętów greckich, chciały zawijać do wspomnianych portów, będą zatrzymane, i według powszechnie przyjętych w takim razie praw, zabierane. Dowódcy greccy pomyślności nie poprzestaną donosić o tem postanowieniu, póki się rząd nie zapewni, iż wiadomość o niem doszła wszędzie gdzie potrzeba. Niniejsze urządzenie będzie udzielone wszystkim konsulom przyjacielskich mocarstw, znajdującym się w różnych częściach kraju greckiego. *Korynt* dnia 15 marca 1822 roku.“

(podpisano) *A. Maurocordato* prezes władzy wykonawczej.

Th. Negrí, arcy-kanclerz kraju.

Z powodu surowego zakazu mówienia o polityce, na wyspach Jońskich, i pilnej bacności, jaką policja tameczna na to daje, mieszkańcy udzielają sobie wiadomości politycznych znakami i jestami. Tym sposobem dowiedzieli się o zdobyciu *Koryntu* przez Greków. Większą jeszcze troskliwość okazuje policja względem listów, które pod pozorem obawy zarazy przegląda. Listy z Grecyi przechodzą przez ręce osób wyznaczonych do ich kadzenia, to jest, do odpieczętowania, przeczytania i spalania. (z gaz. berl.)

Genua dnia 15 czerwca. Eskadra królewska składająca się z dwóch okrętów o 64 działach, z jednej fregaty o 40, jednego bryga o 18, i jednej golety o 12 działach, przeznaczona do odwiezienia konsułów puszczających się do *Algieru* i *Trypolis*, i vice-konsula do *Tunis*, a potem do osłonięcia handlu naszego na morzu śródziemnym, stoi w zupełnej gotowości w porcie tutejszym, i oczekuje rozkazu wypłynięcia na morze.

Aidona (w *Sycylii*) 25 maja. Pod *Calveno*, w przeciągu dni 3 oszalało 11 pasterzy, i w części ich trzody; z czego wszędzie okropny postrach się rozszedł. Według badania, pochodzie to ma z używania ziela *Mandragola*, które takie skutki sprawia. (z *Kor. Warsz.*)

Od granic włoskich d. 19 czerwca. W *Neapolu* zakazano zabierać obrazy, posągi, płaskorzeźby i inne zabytki sztuk pięknych z kościołów i publicznych gmachów, oraz burzyć świątynie, amfiteatru i tym podobne starożytności.

Jezuici posiadają we *Włoszech* kollegia: w *Rzymie*, *Gollero*, *Tivoli*, *Ferentino*, *Terni*, *Orvieto*, *Viterbo*, *Urbino*, *Fano*, *Ferrara*, *Forli*, w *Modenie*, *Reggio*, *Genui*, *Novara*, *Turynie*, *Nizzie*, *Neapolu*, *Palermie*, *Salernie*, *Modico*, *Andri*, *Monte-Albano*, *Aliamo*, i *Calatanissetto*.

N I D E R L A N D Y.

Bruxella dnia 27 czerwca. Głoszą, iż czwarty syn *Xięcia Oranii*, przybierze tytuł *Xięcia Amsterdamu*.

W północnej *Flandryi* mieliśmy częste w tym miesiącu grady.

I w kraju naszym rząd stara się utrudnić wprowadzenie zagranicznych płodów. Podniesiono opłatę cła od cukru i wina.

S Z W A Y C A R Y A.

Wielka rada *Berneńska* zabroniła lub utrudniła wprowadzenie francuzkich płodów, jako to: zboża, wina, wódek, bielizny, sukna, bawelny, oliwy i t.d.

P O R T U G A L I A.

Lisbona dnia 8 czerwca. O spisku odkrytym w tutejszym stolicy niewiadome są jeszcze szczegóły. Jedna z gazet ogłosiła co następuje: „Tak szczęśliwie odkryty spisek nie uczynił takiego wrażenia, jakiego się spodziewać należało. Schwytano tylko 4ch spiskowych, a między tymi znajduje się 2ch służących. Był drugi sekretarz lorda *Beresford*, *Januario das Neves*, niekontent z obecnego stanu rzeczy, połączywszy się z kilku podobnie myślącymi osobami, ułożył plan obalenia konstytucyi. Spiskowi chcieli naprzód ująć sobie wojsko, a gdy generał *Luis de Rego Barello*, zdał się im do tego łatwym, przeto *Januario* uczynił niestosowne przełożenie, na które tenże nazajutrz dopiero odpowiedzieć obiecał. Minister sprawiedliwości został natychmiast o wszystkim uwiadomiony, a *Januario*, w obecności ukrytych świadków, sam wyjawiał cały swój zamiar. Schwytano go zaraz. Pomiędzy spiskowcami mało znajduje się osób mających znaczenie, ale na wielu pada podejrzenie: czyli zaś dzieje się to słusznie lub nie, późniejsze śledztwo okaże. „Wczorajszy dziennik, *Diario des Governo*, chwali bardzo gorliwość ministra sprawiedliwości.“

A M E R Y K A.

(z *Gaz. Warsz.*) *Mexyk* d. 28 lutego. Zwołany przed 3ma dniami kongres tutejszy postanowił, iż kraj mieć będzie ograniczony rząd monarchiczny, i że wysłani zostaną deputowani do *Europy* dla ofiarowania korony cesarskiej *Królowi hiszpańskiemu*, lub jednemu z braci jego, lub też *Xięciu lukieskiemu*, albo nakoniec jakiemu *Xięciu austriackiemu*. Jeśliby zaś żaden z nich na oznaczony czas nie przybył, w tym razie kongres wybierze zasłużonego obywatela na tę dostojność.

Kurs *petersburski* dnia 23 czerwca: dukat holenderski nowy 11 r. 65 kop.; *Zmiana złota* 2 ruble 88 kop. — *Zmiana srebra* 2 ruble 76 kop. i 2 r. 75 kop.

Niestający dochód kommissyi umorzenia długów: 68 assygn. - - - - po 99, 98½ } procentow.
68 brzęcząca moneta - - - - 94½ }
58 takąż - - - - - 78½, ½ }

Kurs *wileński* na assygnaty od dnia 30 czerwca: rubel srebrny 3 ruble kop. 85, czerwony złoty nowy rubli 11 kop. 70 stary rubli 11 kop. 51, imperyal rubli 37 kop. 40.

Wilno dnia 5 lipca Roku 1822 v. s.

О Б Ъ Я В Л Е Н І Е.

Въ следствіе повелѣнія Господина Главнокомандующаго 2 Армією Генерала отъ Кавалеріи и Кавалера Графа Вишгенштейна объявляется отъ Интендантства сей Арміи, что въ Подольской, Кіевской, Екаперинославской, Херсонской Казенныхъ Палатахъ и въ Бессарабскомъ Областномъ Правительствѣ, имѣють производиться торги на поставку провіанша для всѣхъ войскъ 2 Арміи а именно:

Въ Губерніяхъ:

Муки Крупь

Подольской	130,000	чеш.	12,188	чеш.
Кіевской	66,000	—	6,187	—
Екаперино-				
славской	24,000	—	2,250	—
Херсонской	62,000	—	5,812	—
Бессарабской				
Области	113,000	—	10,594	—

На сіи поставки назначаются сроки для торговъ, 1-й 9-го, 2-й 11-го, 5-й 13-го и для переторжекъ 16-е, 17-е и 18-е числа Октябрия сего 1822 года.

На вышеозначенные сроки къ торгамъ, которые имѣють производиться, какъ на всѣ вообще магазейны, такъ и по часнямъ, вызываюція желающіе съ вѣрными и благонадежными залогами кои будутъ приняты въ обезпеченіе подряда на пятую часть онаго, а въ обезпеченіи задаточной суммы по количеству оной, кромѣ общественныхъ отъ Дворянства поставокъ, которыя остаются на одномъ довѣрїи, сословію сему принадлежащемъ.

Подробное росписаніе сколько въ какой магазейнѣ должно поставить провіанша и кондычи, будутъ объявлены при торгахъ.

Предварительно Интендантское Управление именемъ Господина Главнокомандующаго Армією общѣетъ исправниый плашежъ на сроки, безостановочные приемы поставокъ и опривращеніе всякаго рода прихвсненій.

Генераль - Интендантъ 2-й Арміи Ю ш н е в с к і й.

1. На skutek rozkazu Pana Głównodowodzącego 2gą armią Generala jazdy i Kawalera Hrabiego Witgensteyna ogłasza się od intendencji tej armii, że w Podolskiej, Kijowskiej, Ekaterynostawskiej, Chersońskiej Skarbowych Izbach i w Bessarabskim obwodowym rządzie, mają się odbywać targi na dostawę prowiantu dla wszystkich wojsk 2giej armii, a mianowicie:

W. G u b e r n i a c h:

	mały		krup	
Podolskiej	130,000	czetwiertel,	12,188	
Kijowskiej	66,000	—	6,187	czetwiertel
Ekaterynost.	24,000	—	2,250	—
Chersońskiej	62,000	—	5,812	—
Bessarabskie-				
go obwodu	113,000	—	10,594	—

Na takową dostawę naznaczają się terminy targow 1szy 9go, 2gi 11go, 3ci 13go, a dla przetargow 16go, 17go, 18go oktobra tegoż 1822 roku.

Na wyżej pomienione terminy targow, które mają się odbywać, jak na wszystkie w ogólności magazyny, tak i w części, wzywają się życzący z pewnemi i odpowiedniemi kaucjami, które będą przyjmowane na zabezpieczenie w piątej części podradu, a na zabezpieczenie zadatkowej summy w miarę jej ilości, oprócz dostawy od zgrupowań szlacheckich, które zostają na samej ufności, stanowią temu należney.

Szczegółowe rozłożenie, ile do jakiego magazynu potrzeba dostawić prowiantu i warunki będą objawione przy targach.

Wcześniej administracya intendencyi imieniem Pana Głównodowodzącego armią ogłasza okuratną opłatę na terminy, przyjmowanie bez mitręgi dostaw i oddalenie wszelkiego rodzaju uciążliwości.

Jenerał Intendant 2giej armii Juszniewski.

1 Sąd Główny Litewsko Grodzieński 2go Departamentu ogłasza: że jeżeli okaże się od kogokolwiek w przedstawieniu wydane od tegoż sądu dnia 22 lutego 1821 r. za N. 278 świadectwo, o wolności w majątności grodzieńskiej gubernii, lidzkiego powiatu, obywatela Alexandra Krydelja, Miziulin albo Peceliowce nazwaney 19 dusz płci męskiej, więc nieuważając za rzeczywiste, dostawić je dla zniaczenia do tegoż Departamentu. Kwietnia d. 1822 r. Sekretarz Marcin Kamiński.

1 Sąd Główny Litewsko Grodzieński 2go Departamentu ogłasza: że jeżeli okaże się od kogokolwiek w przedstawieniu wydane od tegoż Sądu dnia 17 maja 1816 roku za N. 659 świadectwo, o wolności w majątności gubernii grodzieńskiej, stonimskiego powiatu obywatela Xiążat Radziwiłłow, Jakowe nazwaney, 584 dusz płci męskiej, więc nieuważając za rzeczywiste, dostawić je dla zniaczenia do tegoż departamentu. Kwietnia dnia 1822 r. Sekretarz Marcin Kamiński.

2 Wypis z Protokolu Sądu Granicznego Normalnego wyższej instancyi Gubernii Litewsko-Wileńskiej.

Roku 1822 miesiąca junii 30 dnia. Z powodu prosby przez W. Onufrego Kotupayę Sędziego Granicznego Wolkowskiego w dniu 9 present. na imię Monarsze podaney, po przywołaniu w dniu deisteyszym do kontynuacyi sprawy z ugody JO. Xiążęcia Franciszka Sapiehy Tajnego Jego Cesarzkiej Mości Sowietnika i kawalera, z JW. Józefem Platerem b. Marszałkiem Ptu Telszewskiego, Janem Pilsudzkim b. Marszałkiem tegoż powiatu, JPP. Leopoldem Kielpszą, Macijszem Pacowiczem, oraz dalszą szlachtą okolicy Bugienow, JW. Wincentym Pilsudzkim b. Chorążym Telszewskim, Janem i Franciszkiem Przeciszewskimi, JW. Józefem Gorzain Starost. Wieksemian-skim, WW. Krzysztofem Dziekońskim, Włodzimierzem b. Marszałkiem, Janem b. Prezydentem Granicznym, Felicjanem b. Pisarzem, Augustynem Regentem Granicz., Michalem Sędzią Granicznym Ptu Telszewskiego Gadonami, Janem i Johanną Walentynowiczami Sędziami Granicz. Telszew. i całym Sądem Gran. Telszewskim, oraz Komornikami tegoż Sądu, Kłamen sem Hanuszewiczem i Heronimem Horodeńskim, po dekrétach Sądow Granicznych niższych instancyi Powiatu Telszewskiego w poparciu skarg apellacyj-

ných, do Sądu Granicznego Gubernialnego Wileńskiego od roku 1817 wprowadzoney, a dotąd na ugodzie pozostające; po oświadczeniu stańności przez Adwokata Sądu Głównego Wileńskiego, mianowicie W. Benedykta Pucitowskiego, przy obecności specjalnego plenipotentia W. Onufrego Koluty Sędziego Granicz. Wołkowskiego, od powołującego w tej sprawie J. O. Xiążęcia Franciszka Sapiehy, a W. Jana Drozdowskiego od zapowodowanych J. W. Jana Piłuckiego, oraz Jana i Johanna Walentyńiczow, zaś W. Jana Kotwicza, od J. W. Józefa Górskiego, gdy stawające strony przed Sądem Granicznym Gubernialnym Wileńskim, oświadczyły, że sprawa takowa od lat kilku na ugodzie zastanowiona, pod niewiadomością dopiero dalszych stron, do kontynuacyi przywołana, zwłaszcza po odebraniu od palestry przez niektóre strony papierow, bez u przedzwanionego zawiezowania o tém niewiedzących stron, w teraźniejszym czasie ostatecznie rozbięta być nie może, a z tej przyczyny o uczynienie w tym celu przez Gazetę awizacji, i z tego powodu o zastanowienie tantisper takowey sprawy do dnia 2 października roku idącego, między wszystkie strony z potrzebnymi dowodami przed Sądem niestaną, wnieśli żądanie; Sąd Graniczny Gubernialny Wileński, mimo szczerą chęć zbliżenia dla stron satysfakcyi i uczynienia w tak przeciągłym procederze ostateczney konkluzyi, przedstawione powyżey od stron pobudki, w celu zastanowienia sprawy przyjąć dopiero znajdując się obligowanym, postanawia. Wszystkie strony do wyrażoney sprawy należące, o jej przywołaniu, przez publiczną Gazetę Kuryera Litewskiego zawiadomić; i a żeby też strony na dzień drugi października roku idącego z dowodami sobie służącymi i z zupełną do sprawy gotowością, do Sądu niniejszego stawali, zastrzedź; a z tego powodu też sprawę do wyrażonego terminu tantisper na suspensie zastanowić. W Protokule podpisano przez zasiadających.

Zgodno z postanowieniem Sądu i z protokulem. Ignacy Zakrzewski Sekretarz Graniczny Gubernialny Wileński.

Takowe postanowienie wolno drukować zaświadczam. Józef Wrótnowski Granicz. wyższej instancyi Guber. Lit. Wileń. z Ptu Troc. Sędzia.

О В Ъ Я В Л Е Н І Е.

М. Шкловъ. Люня 16 дня 1822 года.

3 По волю Господина Главного командующаго 1-ю Армією, Интендантсшво оной объявляетъ, что торги на поставку провіанта для войскъ сей Арміи и причисленныхъ къ оной въ губерніяхъ: Могилевской и Виленской съ частію Гродненской, съ 1-го октябрия сего, по 1-е Генвара будущаго 1823 года, а въ Киевской съ 1-го Октябрия сего, по 1-е Марша 1823 года, назначаются въ казенныхъ палатахъ, то есть Могилевской, Виленской и Киевской вмѣстѣ торги Августа 1-го, 2-го и 4-го, перешоржни Августа 7-го 9-го и 11-го.

На сіи срови вызываються желающие въ торгамъ съ законными залогамн, во уваженіе по мѣсячной поставкѣ, на сей разъ въ пятую часть противъ подряда, а на обеспечение заданковъ особо, кромѣ общественныхъ опш

дворянства поставокъ, кои оспаются на одномъ добри; вѣдомости о попребности въ каждой губерніи, будущъ розсланы въ казенны палаты въ свое время и публично въ оныхъ опкрыты, вмѣстѣ съ подробными кондиціями и прочими правилами, на основаніи коихъ должны происходить торги.

Подлинное подписалъ.

Исправляющий должность Генераль-Интенданта 1-й Арміи, Архиллеріи Генераль-Маіоръ Пироговъ.

О г л о с з е н и е.

М. Шкловъ. Дня 16 червца 1822 року.

3. Z woli JW. Naczelnie dowodzacego 1223 Armia, Intendencya jej ogłasza, iż targi na dostawę prowiantu dla wojsk tej armii i wojsk do niej przyłączonych w guberniach m. hilewskiej i wileńskiej z częścią grodzieńskiej, od dnia 1go października roku teraźniejszego do 1go stycznia r. 1823, a w kijowskiej od d. 1go października teraźniejszego do 1go marca 1823 r. nazi aczają się w Izbach Skarbowych, to jest: Mohilewskiej, Wileńskiej i Kijowskiej mianowicie targi dnia 1go, 2go i 3go augusta, przetargi tegoż augusta dnia 7go, 9go i 11go.

Na te terminy wzywają się z chęcią sobie i z targi z ewikcyami prawnymi, w stosunku do miesięczney dostawy, na ten raz piątej części całego podradu, a na ubezpieczenie zadatkow osobno, prócz dostawy od zgrupadzeń szlacheckich które pozostają na samey ufnosci; wiadomości o potrzebney ilości w każdej gubernii, będą przesłane do izb skarbowych w swoim czasie i publicznie w nich odkryte, razem ze szczegółowemi kondycjami i dalszemi prawidłami, na osnowie których mają się odbywać targi.

Autentyk podpisał:

Sprawujacy obowiązki Generala Intendenta 1szej armii General Major Artylleryi Pirohow.

Sąd Exdywizorski.

3. Sąd Podkomorsko-Exdywizorski dla uczynienia satysfakcyi kredytorom JP. Jana Kotarskiego z dóbr jego Szalotropiow Gorajniow w ptcie Szawelskim położonych, remisją Ziemstwa Szawelskiego naznaczony, po zatwierdzeniu na pierwotnym zjeździe wszelkich kwestyow, za wydanym obwieszczeniem na kontynuacyą dzieła dnia 18 idącego mca zjechał do dóbr idących pod rozdział, lecz że strony w tym czasie nie miały należytego przygotowania, z tej przyczyny zmuszony został uczynić ponowny odjazd na ostateczny zjazd do dnia 5 tegoż miesiąca do namowy wziąć postanowił. Izby przeto wszyscy kredytorowie JP. Jana Kotarskiego pod utratą swoich pretenzyow w oznaczonym czasie jawili się, przez niniejsze ogłoszenie ostrzeżę. 1822 mca maja 20 dnia. Kazimierz Nabiał Podkom. Szawel i Prezydent w Exdywizyi. Ludwik Billewicz Sędzia Ziemski Exdywizor. Stanisław Rodowicz Pisarz Ziem. i Exdywizor.

Wyjeżdżają za granicę.

2. Do Prus Star. Josiel Tobiaszowicz Zakheim i Morduch Potruch ze służącym Szepszelem Szmojłowiczem z własnym powozem i czterma koniami na miesiąc sześć.

Observacye	Czas obserwacyi	Wysokosc Barom.	Wys. Ther. Beau.	Wiatry.	Odmiana w powiet.	
meteorologiczno.	dnia 3	średnia	27 cal. 77 lin.	+ 19,67 stopni	Półno. Wschodni	Pogoda
	dnia 4	średnia	27 — 8,25 —	+ 19,16 —	Wschodni	Pogoda
	dnia 5	godz. 5	27 — 8,2 —	+ 15,25 —	Wschodni	Pogoda